

Entrevista

“Vam esquerdar el sistema de partit únic”

Marcel·lí Perelló

Ex-dirigent estudiantil

El dia 2 d'octubre proppassat Mèxic va commemorar l'anomenada matança de Tlatelolco, que va tenir lloc el 1968 a la capital quan, deu dies abans de començar els Jocs Olímpics, el govern va ordenar la dissolució d'una mobilització estudiantil que exigia justícia social. Marcel·lí Perelló, un mexicà d'origen català, que fou un dels líders del moviment del 68, recorda aquells fets.

—L'espurna dels fets del 68 mexicà va ser la repressió policíaca en una baralla entre dos instituts, però què va motivar la mobilització en massa dels estudiants entre el juliol i el novembre d'aquell any?

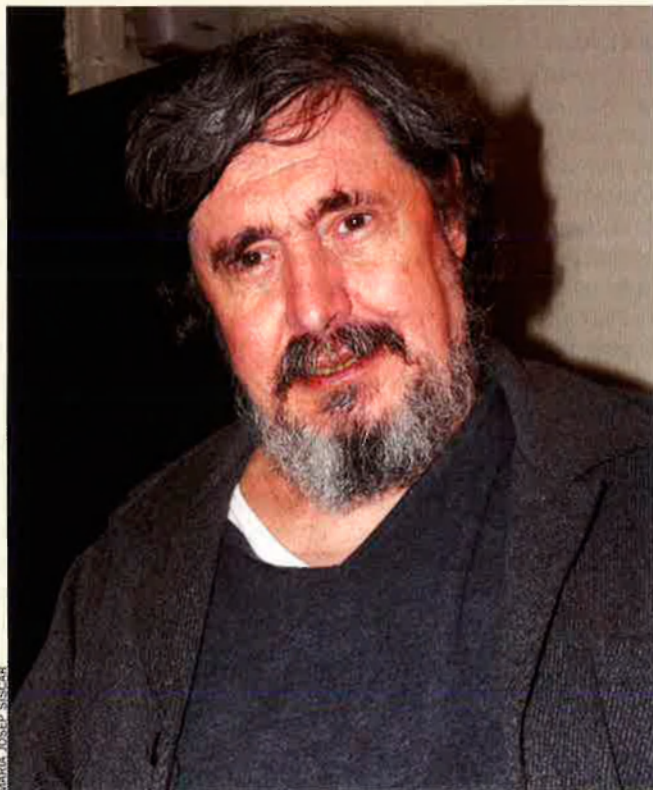
—El 68 no surt del no-res, la tensió s'acumulava des de la vaga dels treballadors del ferrocarril del 1959, quan van començar a haver-hi presos polítics. Llavors ens vam unir sota la bandera antirepressiva. Però, en el fons, s'anava molt més enllà. El 68 fou un moviment mundial. Encara que els més espectaculars van ser a Estats Units, París i Mèxic, n'hi va haver pertot arreu, fins i tot a Barcelona. L'eix comú fou l'oposició a l'agressió yanqui al Vietnam. També la defensa de la revolució cubana. Érem un moviment revolucionari, que proposava un nou ordre social i mundial, des de l'internacionalisme, l'antiimperialisme, el sobiranisme i la llibertat.

—Us van exiliar el 69 i van tenir contactes amb els dirigents del maig francès. Quines diferències hi van veure, entre aquests dos moviments?

—La diferència era l'organització. A Mèxic, a cada institut, a cada universitat, teníem assemblees on discutíem, votàvem i escollíem els representants per a conformar el Consell Nacional de Vaga. Un francès em deia que vam repetir allò contra què lluitàvem, però no ben bé. Reivindicàvem, potser amb una certa ingenuïtat, una democràcia directa. Els francesos eren un merder, es reunien els qui hi cabien i parlava qui més cridava. No vull dir que nosaltres tinguéssim la raó, eren dues realitats molt diferents. Ells pregonaven la imaginació al poder; nosaltres, el poble al poder.

—Com s'arriba a l'acarnissament del 2 d'octubre?

—Fou una provocació governamental. Hi va haver franc tiradors que dispararen primer contra l'exèrcit. I a hores d'ara encara no se sap ben bé qui eren ni què volien. Com tampoc no se sap el nombre de morts. En canvi, sí que va comportar un trencament del moviment. Abans havíem fet tres manifestacions multitudinàries: el 13 i el 27 d'agost i el 13 de setembre. Després de l'última, el 19 de setembre l'exèrcit va ocupar les universitats, i el moviment va entrar a la clandestinitat. D'aquesta manera, no tenia sentit convocar el míting del dia 2 i menys en un

lloc que era una rateta. Tlatelolco fou un cop molt dur i pràcticament definitiu.

—En què va canviar aquell any el país?

—Es va demostrar la falsedat, la hipocresia i el doble discurs del poder, que va quedar deslegitimada. Sense proposar-nos-ho, vam esquerdar el sistema de partit únic, i d'aquí ve per exemple el PRD [Partit de la Revolució Democràtica]. El 1988 Cuauhtémoc Cárdenas capitalitzà el sentiment del 68. La força de l'EZLN [Exèrcit Zapatista d'Alliberament Nacional] el 94 també torna a dir que aquests països [el govern] no són ningú, no valen res.

—I ara, què en queda de tot allò?

—És un caliu que es manté, però a l'epidermis no en queda res. El 68 fou un crit de “mori la merda” i hi roman el somni d'un altre món. Però ara [el president Felipe] Calderón és la negació de tot això, les condicions d'injustícia i d'opressió són molt pitjors. Tanmateix, han guanyat el discurs, ara diuen que hi ha llibertat i democràcia.

Maria Josep Siscar
Ciutat de Mèxic